

Dosarul nr. 3ra-16/23
2-20128265-01-3ra-10012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: V.Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Gh. Mîra, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

20 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Aliona Donos

examinând admisibilitatea recursului depus de Tatiana Șeveliova,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Tatiana Șeveliova împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale privind obligarea la recalculării pensiei,
împotriva deciziei din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 12 octombrie 2020, Tatiana Șeveliova a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea la
recalcularea pensiei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, s-a adresat la Casa Teritorială
de Asigurări Sociale Ciocana, municipiul Chișinău cu cererea de stabilire a pensiei
pentru limita de vârstă pentru perioada de muncă a anilor 1992-2020.

Prin decizia nr. 99 din 22 mai 2020 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale
Ciocana, municipiul Chișinău Tatianeii Șeveliova i s-a refuzat în stabilirea pensiei,
motivându-se că dispune de pensie în Federația Rusă.

Nefiind de acord cu decizia emisă, a depus contestație la Casa Națională de
Asigurări Sociale, care a adoptat în procedura prealabilă actul administrativ de
refuz în stabilirea pensiei pentru limita de vârstă pentru perioada activității de
muncă și reținerii alocațiilor în fondul social pentru anii 1992-2020.

Reclamanta a menționat că, într-adevăr în Federația Rusă i-a fost calculată
pensia pentru limita de vârstă minimală pentru perioada de muncă 1978-1992,
adică până la destrămarea Uniunii Sovietice. În același timp a lucrat și continuă să
lucreze până în prezent pe teritoriul Republicii Moldova, fiindu-i lunar reținute
alocațiile în fondul social al Republicii Moldova. La atingerea limitei de vârstă
pentru stabilirea pensiei, perioada de muncă nu a fost luată în calcul la stabilirea
pensiei pentru limita de vârstă în Federația Rusă, din care cauză consideră refuzul
illegal.

Reclamanta a solicitat anularea deciziei nr. 99 din 22 mai 2020 a Casei
Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana, municipiul Chișinău, anularea actului
administrativ adoptat în procedura prealabilă nr. Ș-1700/20 din 08 septembrie 2020

de refuz în stabilirea pensiei și obligarea la stabilirea pensiei pentru limita de vârstă pentru perioada activității de muncă și reținerii alocațiilor în fondul social pentru anii 1992-2020.

Prin hotărârea din 15 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 26 octombrie 2021 Tatiana Șeveliova a contestat-o cu apel, iar motivarea apelului a fost depusă la 25 martie 2022.

Prin decizia din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Tatiana Șeveliova și s-a menținut hotărârea primei instanțe.

La data de 28 decembrie 2022, Tatiana Șeveliova a depus motivarea recursului împotriva deciziei din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d. 94-95).

În susținerea recursului a invocat că instanța de apel la adoptarea deciziei, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

Examinând admisibilitatea recursului depus de către Tatiana Șeveliova, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ (în redacția legii la data declarării recursului), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când: recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1).

Articolul 245 alin. (1) Cod administrativ indică că recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Iar, alin. (2) art. 245 Cod administrativ, prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Pentru a înțelege sensul pe care legiuitorul a dorit să îl dea sintagmei „decizia instanței de apel” din art. 245 Cod administrativ, este necesar de explicat că prin noțiunea de „decizie” se subînțelege atât dispozitivul deciziei instanței de apel, cât și decizia motivată a instanței de apel.

Or, din coroborarea art. 191 alin. (4), art. 40 alin. (3) și art. 245 Cod administrativ rezultă inechivoc că, după examinarea cererii de apel, instanța de apel adoptă decizia în formă de dispozitiv, adică componenta structurală a deciziei instanței de apel careia i se dă citire la pronunțare și nu reprezintă altceva decât reproducerea integrală și întocmai a soluției adoptate în urma deliberării, calea și termenul de atac. Iar motivarea, în scris, a deciziei adoptate are loc în termenul specificat la art. 240 alin. (3) Cod administrativ. Asta, deoarece motivarea recursului se depune doar după notificarea deciziei motivate a instanței de apel, întrucât, numai după acest moment, partea interesată ia cunoștință nu numai de soluția materializată prin dispozitivul deciziei instanței de apel, dar și, în mod efectiv, de considerentele cuprinse în decizie.

Raportat la cele expuse supra, este cert că legiuitorul a prevăzut depunerea recursului separat de motivarea acestuia, respectiv, termenul de declarare și cel de prezentare a motivării recursului curg din momente diferite (dies a quo), și anume: în temeiul art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, de la notificarea dispozitivului deciziei instanței de apel, sub sancțiunea art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ – recursul se declară inadmisibil, în special, când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Din actele cauzei rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la data de 13 septembrie 2022.

Prin avizul de recepție se confirmă că la data de 11 octombrie 2022 recurenteii Tatiana Șeveliova i-a fost notificată copia dispozitivului deciziei instanței de apel (f.d. 89). Prin urmare, termenul pentru depunerea recursului conform art. 245 alin. (1) Cod administrativ a început să curgă de la data de 12 octombrie 2022 și a expirat la data de 10 noiembrie 2022, zi de joi.

Însă, distinct acestor circumstanțe, Tatiana Șeveliova nu a prezentat recursul conform prevederilor art. 245 alin. (1) Cod administrativ, dar a prezentat doar motivarea recursului la data de 28 decembrie 2022.

Cu titlu subsidiar, instanța de recurs notează că faptul recepționării deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău de către Tatiana Șeveliova la data de 28 noiembrie 2022 (f.d.91), nu constituie temei de prelungire a termenului de procedură, or, termenul de contestare curge de la momentul notificării deciziei, la data de 12 octombrie 2022, astfel recurenta era obligat să depună recurs conform art. 245 alin. (1) Cod administrativ, iar ulterior să prezinte motivarea recursului.

Articolul 245 alin. (2) din Codul administrativ reglementează situația când recursul depus conform prevederilor alin. (1) art. 245 a fost depus nemotivat din cauza neprezentării de către instanța de apel a motivării deciziei, care potrivit alin. (3) art. 240 din Codul administrativ se motivează în scris în termen de 30 de zile de la data pronunțării.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că în conformitate cu art. 24 alin. (1) Cod administrativ, participanții la procedura

administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Mai mult, este de menționat că potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

În conformitate cu art. 36 alin. (2) Cod administrativ, instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Sub acest aspect, completul reiterează că Tatiana Șeveliova a cunoscut despre decizia din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și prin urmare, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorant cu desăvârșire, care în consecință a generat omiterea termenului prevăzut de art. 245 alin. (1) Cod administrativ.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere că recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia în temeiul art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, de a declara inadmisibil recursul depus de Tatiana Șeveliova.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul depus de Tatiana Șeveliova se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Aliona Donos